

SOČA

„Soča“ izhaja vsak petek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50

Pol leta . . . . . „ 2.30

Četrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat

7 „ „ „ 2 „

6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadstr. naročnina pa opravištvu „Soča“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

Proklamacija prebivalcem v Bosni in Hercegovini.

Pri vohu avstrijske vojske v Bosno in Hercegovino se je razdelila sledeča proklamacija v srbsko-hrvatskem jeziku:

Prebivalci Bosne in Hercegovine!

Vojska cesarja avstrijskega in kralja ogerskega je namenjena meje Vaše dežele prestopiti.

Ona ne prihaja kot sovražnik, da bi se te dežele s silo polastila.

Ona prihaja kot prijatelj, da zlemu stanju konec stori, katero uže več let ne le Bosno in Hercegovino, temuč tudi sosednje dežele Avstro-Ogerske vznemirja.

Cesar in kralj je z žalostjo slišal, da vojska mej domačini to lepo deželo pušči; da prebivalci te dežele vojujejo mej soboj; da trgovina in promet pešata, da se Vaše črede ropajo, da Vaša polja niso obdelana, in da je beda doma v mestih in na kmetih.

Veliki in teski dogodki so Vašej vladi nemogoče storili, mir in slogo, na katerih blagostanje naroda počiva, trajno zopet vzpostaviti.

Cesar in kralj nij mogel dalje gledati, kako silovitost in nemirnost v bližini njegovih provincij vladati, kako beda in reva na meje njegovih držav trkati.

On je obrnil oko evropskih držav na Vaše stanje, in pri posvetovanji narodov je bilo jednoglasno skleneno, da Vam Avstro-Ogerska mir in blagostanje povrne, katere tako dolgo uže pogrešate.

Njeg. veličanstvo sultan, željan Vašega blagostanja, odločil se je, zaupati Vas varstvu svojega mogočnega prijatelja cesarja in kralja.

Tako bodo tedaj c. in kr. vojske v Vašo sredo prišle. Ore Vam ne prinašajo vojne, temuč prineso Vam mir.

Naše orožje ima vsacega varovati in nobenega tlačiti.

Cesar in kralj ukazuje, da naj vsi sinovi te dežele jednako pravico po postavah uživajo; da so vsi zaščiteni v svojem življenji, v svojej veri, svojem imenji in premoženji.

Vaši zakoni in pbičajji se ne bodo samovoljno ometali, vaše šege in navade se bodo čuvale. Nič se ne bode s silo izpremenilo brez temeljitega preudaraka onega, kar je Vam treba.

Stare postave bodo veljale tako dolgo, da se bodo nove naredile. Od vseh posvetnih in duhovenskih oblastnij se pričakuje, da bodo red vzdržavale in vlado podpirale.

Dohodki te dežele se bodo izključivo za potrebe deželne upotrebljevali.

Zaostali davki zadnjih let se ne bodo pobirali. Vojska cesarja in kralja ne bode dežele pritiskala niti težila. Ona bo vse plačala z denarjem, kar bode od prebivalcev potrebovala.

Cesar in kralj pozna Vaše pritožbe in želi Vaše blagostanje.

Pod njegovim mogočnim žezlom stane mnogo narodov skupaj in vsak govori svoj jezik. On vlada nad privržniki mnogih ver in vsak izpoznava svobodno svojo vero.

Prebivalci Bosne in Hercegovine! Podajte se z zaupanjem pod zaščit slavnih zastav avstro-ogerskih.

Sprejmite naše vojake kot prijatelje — slušajte oblastnije, poprimite se zopet svojega dela, in Vi boste varovani v sadu svojega dela.

Bosna in Hercegovina.

Od kar so avstrijske vojske dne 29. t. m. začele zasedati Bosno in Hercegovino, postali ste nam ti deželi posebno zanimivi in vsak želi, kar le more, o njih pozvedeti. Avstrijsko časopisje prav rado vstreza tej radovednosti priobčevaje obširne popise avstrijskih mirovnihi pridobitev, ki se pa posebno glede statističnih števil po vsem ne vjemajo med seboj. Zemu se pa ni nikakor čuditi, če se pomisli, da se naslanja statistika teh dežel samo na privatne, nenatančne pozvedbe, ker ni še zanesljivih uradnih virov, iz katerih bi se mogla zajemati. Kakor si bodi, hočemo tudi mi podati svojim čast. čitateljem kolikor mogoče točen obris ponosne, zlate Bosne in z njo združene kamenite Hercegovine.

Če odbijemo one okraje, katere je berlinska mirovna pogodba odkazala Črnogori, obsegati obe deželi skupaj okoli 1000 štirjaških milj in, malo več, ali manj, en milijon prebivalcev; blizo 220 milj zaléga Hercegovina. Kar se tiče zemljiščnih in podnebnih razmer, sti deželi zeló različni; Hercegovina je več-

noma gorata in gola — enaka našemu Krasu in le tretjina dežele se sposobi za obdelovanje ter daja lahko kaj dohodka; v Bosni pa je sicer tudi nekoliko Krasa (blizo 1/10 dežele), a polovico dežele pokriva gosto, staro gozdovje, nad 350 štirjaških milj pa je izvratnega, rodovitnega, dasi še malo in slabo obdelanega sveta.

Prebivalstvo je skoro brez izjeme slovansko, krepke postave in lepih obrazov, v čemur se prav posebno odlikujejo Hercegovci. Narodnostna ideja je tu še malo razvita, tem bolj se pa cepijo prebivalci po verospoznanji. Nadvladuje, se vo da, mohamedanska vera, katera šteje okoli 400.000 spoznovancev deloma izvernih, deloma kristjanskih odpadnikov. Ti so lastniki zemljišč, od katerih dohodkov živé leto za letom malo brigaje se za kupčijo in obrtnijo. Ti dohodki so sicer obilni, pa vendar redko katerega obogaté; mehkuznost pobira mnogo denara. Pravoslavni kristjanov ali starovercev je blizo pol milijona; ti se pečajo večidel s kupčijo in s prvotnim obrtovanjem in za to je v njih rokah največ denara. Katoličanov je okoli 140.000; oni so najubožnejši, večinoma obdelujejo zemljišča turških begov, katera imajo v zakupu; njihova odvisnost od turških gospodarjev je malo drugačna od suznosti. Poleg teh živi pa (največ v serajevskem okraji) blizo 2600 španjskih židov in po deželi se vlačí še kakih 11.000 mohamedanskih ciganov. Največ kristjanov je v okrajih: Travnik, Banjaluka in Mostar.

Spoznovanci glavnih treh verozakonov niso nič kaj prijazni med seboj; nasprotno! njihovo mrzenje je uže mnogokrat vskipelo do najstrašnejšega sovraštva, vsled česar so morali kristjani, posebno pa uboga katoliška „raja“ strašno hude muke prestajati. Nečloveška, kervava dejanja za časa zadnje ustaje in tisoči onih nesrečnih družin, katere je divja sila iz njih siromaških koč čez mejo prignala — v Avstrijo, nam to naj jasnejše dokazujejo.

Mohamedanec je ošaben gospodar in kristjansk odpadnik je še stokrat hušji, kakor se renekatje povsod odlikujejo v sovraštvu do tega, čemur so se izneverili. Mohamedanec zaničuje kristjana; on spenja vse svoje misli proti Stambulu, od koder pričakuje, da se mu zopet povrne ono neomejeno gospodarstvo, katero so dogodki zadnjih let uže zeló omajali. Staroverec zre z levim očesom proti Belgradu, z desnim

LISTEK.

Primorska.

(Odvét taljanskim taborskim kričačem.)

Ne veš, kaj car tam v Beči pravi?

Mogočni car, rodóv vladár?

Zapomni si Taljan, on pravi,

Da Soče pil ne boš nikdár.

O ne, ne boš imel je Soče,

Slovenske Soče, kruti Vlah!

Dokler bijò nam prsi vroče,

Dokler nam pest je tujcu v strah.

„Rožljajte tja, železne sponi!“

Kolné roti se, čuj, Taljan—

„Gorica, svit cesarske krone,

Ne bode naša ko Miian?

Tja prej črez Sočo, potler Savo

Nestrpnost moja že kipi.

Slovenec kleti: vkloni glavo,

Če ne, pa meč ta moj požri.“ *)

„Oj Vlaš! kar ne laži!

V Špartance Slave ti, Taljan?

Kaj nejsi davno čul o straži,

Ki tod ob Soči stopa v bran?

Ha, Vlaš! glej ošabno lice

Ti ostrmelo je ko kip,

Za tvoje grozne je krivice

Srce upadlo ti na hip.

Kaj trušnja je le ta zaleza?

O kaj pomenja strašni grom?

O Vlah! to je slovenska jeza,

Slovenski meč, ki čuva dom.

O kaj znaš sijih gor vihrava?

Kaj tak hrupi ko morja šum?

Oj Vlah! Slovenska je zastava,

To jedro je slovenskih trum.

Gorjé, kaj pluje tam vrh rávni,

Ko temna megla, črn oblak?

Oj Vlah! to orel je dvočlavi,

Ki v groznej sili reže zrak.

Ne upaj več, naš srd ne mine,

Ne klone roka nam Taljan!

Prej Alpe tvoje, Apenine

Bi zmeknul sever hrupno v stran.

Prej plaval tvoj Vezuv bo v Soči,

Prej Arno tvoj bo ogenj lil.

Za Boga! Vlah! prej zemlja počí,

Ko sveto kapljo nje boš pil.

Tedaj, ne boš imel je Soče,

Slovenske Soče, kruti Vlah!

Dokler bijò nam prsi vroče,

Dokler nam pest je tujcu v strah.“

Iz Gorice na Dolenjsko.

Popotna črtica.

V tem vročem času potovati je uže huda, pa v enem oziru je vendar prijetno, ker nenavadno živahno vsled prevažanja naših vojakov na Hervasko, ki so namenjeni zasesti slovansko zemljo. Uže na goriški postaji našel sem par domačih rezervistov, ki so bili poklicani v Trst, mej temi bil je tudi en Furlanec iz skrajne meje avstrijske; vozil se je pa v Ljubljano. In ker furlanščino dobro umejem, pogovarjala sva se do Nabrežine o marsičem, prašal sem ga, ali gre rad po dvanajstletnej službi soper v vojake? Šior (gospod) za Avstrijo grem, kamor me kliče z veseljem; tem več pa bi bila moja korajža, ako bi Avstrija napovedala vojako našim največim sovražnikom Italijanom; do konca svojih dni sem raje vojak avstrijski, nego le en dan pod Italijo. No, goriški italijančiči, v Furlaniji imate prokletó malo zaslombe mej tamošnjimi patrijoti, sem si mislil. — V Nabrežini dobil sem starega znanca, s katerim sva prosila kondukterja — terdega nemca—po domače, naj nama da en miren voz: „für Nichtraucher“; „nichs do!“ glasil se je osorni odgovor.

V tem trenutku pa slišim pozdrav narodnega mi znanca, uradnika na železnici, kateremu stvar povem in z „komplimentom“ nama je sitni nemški konduktjer duri separatnega kupeja odperl. In glej! v vozu je ležal v spodnjih blačah pa srajci edini pasažer, sveda i ta nemec, ker je konduktjerju par šestic dal, naj bi ga tam samega, pa komod pustil. No, midva sva

*) Evropljanski izraz.

proti Cetinji in z obema proti Peterburgu, pa ne da bi ga v prvi vrsti vnela narodnostna ideja, tega ne; njemu se le od daleč iz onih mest blišči—pravoslavni križ. Katoličane pa odvrta ravno verska ideja od Srbije in Crnogore in za to se obračajo proti Dunaji. Oni bodo tedaj z velikim veseljem sprejeli naše armade in naše oblastnike, saj stavijo v nje vse svoje nade do boljše bodočnosti. Pa tudi Mohamedancem in starovercem se je uže velika bojazen, katero je vzbudila med njimi vest o avstrijski okupaciji, močno polegla; —po poročilih iz Serajeva nameravajo celo avstrijski armadi posebno deputacijo naproti poslati, da jo dostojno sprejme in pozdravi, ob enem se pa po drugi deputaciji zahvaliti avstrijskemu cesarju na Dunaji, da je izvolil, hudo vznemirjeni in vzneredjeni deželi v svoje mogočno varstvo vzeti.

Edino, česar si ne morejo prav misliti, je enakopravnost verospoznanj in pa da bi nova vlada spoštovala privatne lastninske pravice. Misel, da ne bo več en verozakon nadvladoval, drugi pa da se ne bodo zatirali, jim je čisto nova in ne verjamejo jej, dokler se ne prepričajo, da se tudi dejansko izvede. Vendar pa jih uže nada tolaži, da vtegne nova vlada vendar le svojim obljubam zvesta ostati in za to se gotovo mirno vda v nov položaj.

Pri vsem tem pa bo morala naša vlada silne težave premagati, predno stalno uravna oskrbnitvo v zasedenih turških deželah: Mohamedanci se še dolgo ne sprijaznijo z mislijo, da so v verskih in državljanških zadevah enako-pravni kristjanom; hrepenenje po nadvladi jim bo vedno po glavi rojilo, in vtegne še marsikatero nevšečnost prouzročiti. Staroverci tudi ne popuste tako hitro od Grkov podedovane nezauptnosti in bodo sumljivo opazovali vse stopinje, vse naredbe njih oblastnij. To so moralne zavire, zoper katere se bo novi vladi bojevati, — fizičnih bo pa še neprimerno več. Upamo vendar, da se namestijo, kedar bo vojaška organizacija dognana, taki organi, katerim ne bo manjkalo ni moči in poguma, ni razumnosti, ni resne volje, da dovršijo važno nalogo v slavo naši državi in v prosep pridobljenima deželama in nja prebivalcem in novim naselnikom.

(Dalje prih.)

Dopisi.

V Gorici 1. avgusta. (Izv. dop.) Politično nebo se začena vedriti; vladarji podpisujejo drug za drugim berlinsko mirovno pogodbo; tudi Sultan jo je uže podpisal. Vznemirjenje zaradi okupacije Bosne in Hercegovine se polagoma polega tudi v nasprotnih krogih in mnogi časopisi, kateri so še ne davno vse žurnalistične sile v boj spuščali zoper okupacijo, pišejo zdaj ugodno o njej, popisujejo Bosno kot bogato deželo in ne slikajo več onih strahov, s katerimi so hoteli poprej našo diplomacijo preplašiti, da bi le ne pomnožila slovanskega elementa v Avstriji. Seveda govore najzagrizenejši nasprotniki Slovanstva še vedno le o začasni okupaciji, dokler se namreč organizacija v Bosni in Hercegovini končno ne izvede. Naj imajo prav! Vprašanje je le, kedaj se končno izvede? Avstrija je sicer mogočna in vtegne biti tudi energična v tem slučaju. Toda Bosna in Hercegovina ste bili uže pred zadnjo ustajo in vojno popol-

si tekoj mislila: „Slovan mora biti povsod pri zadnjih!“

V Ljubljano dospevši zapazil sem življenje jako drugačno kot druge krat. Tamošnji kolodvor bil je napolnjen rezervistov, čakajočih vlaka za Sisek. Tam je bil stari oče, ki je dajal solznimi očmi sinu—vojaku „rajnz“ za pot ter objubil mu, če bog da, še poslati; tu je bila mlada žena z otrokom, katerega je oče strastno pritiskal na srce in tam sopet ljubica brisajoča si solzno lice. Pa fantje bili so korajžni in petja nam nij manjkalo do Zidanega mosta. Tu pa je zopet čakal vojaški vlak poln domačih lovcev, okinčan zelenjem, da sprejme došle rezerviste; godbe nij bilo, pač pa se je razlegalo petje in ukanje po naši Savi in Savini.

Da je na postaji Zidanega mosta vse drago, to ve sleherni, ki je kedaj ondot potoval. Bela kava stane 24 novcev; zato si pa marsikateri Slovenec, kakor sem si jaz, privoščil „stamperl“ domače slivovke. Kaj lepa in prijetna vožnja je dol na Dolenjsko, vedno ob bregu naše Save; unkraj imaš Kranjsko, a na tej strani v romantičnih legah prijazne štirskte terge in vasi. In kako poštenoma Slovencu srce raduje, ko se odpró duri kupeja in notri vstopi hervatski konduktar s prijaznim: „molim, gospoda, biljetel!“ in s tem konduktarjem sva uže par let stara znanca. On uže ve, da je brate Slovenec rad vesel in uže na prvi postaji preskerbi boteljko štajerca; kak razloček mej pustim nemškim konduktarjem in tem!

Cilj mojega potovanja bilo je Kerško, malo a prijazno mestice na desnem bregu Save. Nemškutarji se tam še bolj, nego v našem Bovcu; nahaja se tam goriskim Slovencem še malo poznana „Bürger-garda“, to so vam stari, mej njimi i mladi, mestjani, ki „vojake igrajo“; so ve, da sem ter tja tudi „ausrukajo“

noma zanemarjeni brez potrebnih cest in šol; administracija sploh, da se je Bogu zemljila. In kar se je cela stoletja zanemarilo, pa je bratomorna vojna le še huje razrušila — to naj bi se v dveh, treh letih popravilo, vravnalo, in kar je več, v evropski civilizovan organizem vvrstilo? Niti s pomočjo čudežev ne, — po naravni poti pa potrebuje svojega časa, velikih žrtev, ki se morajo z ozirom na naše državne finance tudi na mnogo let razdeliti in nevtrudljivega, doslednega delovanja. — Bosna ostane po vsem tem naša, naj klepečejo prijatelji hirajučega moža, kar hočejo.

Dasí se niso diplomatični dogovori med Andrassyjem in turškimi pooblaščenca dognani — je vendar nadejati se, da se izvrši zasedanje brez meča in streljiva. A dolgo potovanje v poletni vročini, sprememba zraka in vode in druge velike neprilčnosti, kojim se pri tako velikem započitju ne more lahko v okom priti, vendar hudo prizadevajo našim vojskam; mnogo vojakov opeha in oboli in vojno poveljstvo mora skrbno na to paziti, da se bolniki ne nakopičujejo, ker bi se sicer lahko vnetile kužne bolezni med armado — in jo brez bojev decimirale. Da se kaj takega ne zgodi, pošiljajo se bolniki sproti v razne vojaške bolnišnice, ki so tu pa tam, ali se še le pripravljajo v bližjih kronovinah. — Govorilo se je, da je tudi goriška velika vojašnica na Travniku odločena v ta namen — in ta vest je zelo vznemirila naše meščane; kajti bolnišnice ni prijetno v sredi mesta imeti — posebno v zdravstvenem kraju ne, kar hoče Gorica po vsakem načinu biti.

Za to se je mestni zastop uže oglašil zoper tako namero in župan sam z občinskimi svetovalcem d. om. Maurovich-em je šel v Trst, Nj. E. gospoda ces. namestnika prosit, naj pregovori vojno ministerstvo, da odstopi od svoje nesrečne namere. — Kolikor se sliši, bode splošni želji s tem vstrezeno, da se bodo pravi bolniki v dosedanji vojaški bolnišnici na Placuti zdravili, —vojašnica na Travniku pa se je odmenila okrevajočim vojakom (rekonvalcentom), ki se v ta namen pripravijo za 350 mož.

Redne posadke zdaj ni v Gorici—glavna straža na Travniku je prazna—le kakih 40 kranjskih Janezev je tu, da stražijo jetnike pri sv. Antonu in ne vemo še koga. Vidi se, da je Gorica zares mirno mesto in da je par segretilh kričavev vendar še ne more tako razupiti,—da bi se bilo kaj bati za javno varnost.—Danes smo od strani slišali, da pridejo v kratkem zopet dve ali tri kompanije vojakov, katere bodo stanovale na gradu. Prav tako! saj je mesto tako prazno in dolgočasno, kedar ni vojakov in šolske mladine.—Danes nas je tudi ta zapustila. Profesorji in profesorice, dijaki in dijakinje, solarji in solarice — vsi so jo pobrisali na poletni hlad. Srečali ljudje! kako se vam bo zdaj dobro godilo, ko bodete cela dva meseca brezskrbno pohajkovali in telo in duh krepili za prihodnje šolsko leto. Kako vse drugače se godi nam ubogim žurnalistom; niti boren tednikar se nigdar v celem letu ne more odtegniti vsaj en teden mestnemu prahu. In ko vročina najhuje pritiska in nastopijo pasji dnevi — takrat je še le žurnalist v najhujih stiskah: črnilo se posuši po deželi, però se ne giba več zaspanim dopisnikom — tišina, vsestranska tišina tira uboze ga časnikarja do obupa. Pa kaj bi to pravili? kdor ni poskušal, ne razume.—

na „Übungsmarsch“, pa nazaj v mesto se le redko kedaj skupno verujejo, ker marsikateri peša vsled preteške —glave. Pa narodni fantje so mi pripovedovali, da se ta „kor“ jako manjša in, da so bili gardisti posebno pri slovesnem sprejemu deželnega glavarja g. Kaline jako razžaljeni, ker jih je ta gospod prav malo obrajal, mej tem ko se mu je „gasilno društvo“ bolj dopadalo. Tudi gospodu dobro znanemu c. k. okraj. glavarju in drugim nemškim patronom se je baje nepristranski g. namestnik hudo zameril, ker jih nij—obiskal. Pač pa je bil pri verlem derž. poslancu in narodnem županu g. Pfeiferju, pa pri njegovem namestniku, d. ru Koceliju, čujte! v „vizitah“. „So berd manichts mochen!“ mislil si je gotovo oni debeli mož, ki je nek-daj dejal: „Ben ein deutsches Tabor bere, da gingen ten wir alle!“

Ob prihodu g. Kaline bilo je Kerško mesto v zastavah, a mej temi žalibog le—tri naše narodne — pa bo uže bolje—prihodnjič. Tožil sem nedavno, da je goriški „Slavec“ vtihol, pa tudi tu nij nič na b-ljem; „pevsko društvo“, katero je pred par leti pri-redavalo najlepše zabave — sedaj peša in krivda je, kakor mi je g. pevovodja pravil, prokleta slovanska nesloga. Morda bode tudi v tem obziru kedaj boljje — obupati ne smemo, sedaj so slabi časi.

Ogledal sem si ono poslopje, katero je bogati oče Hočevar za „Bürgerschule“ sezidati dal. Pa baje do sedaj šteje le pičli broj učencev tako, da se je bati, da postane ta zaved, katerega namen je pripravljati naše dolenjske mladenče z nemškim (?) učnim jezikom vnete nemškutarje — vojašnica. Kako bi bili naši Goričanji veseli, ker jih je vest, da je vojašnica na lepem Travniku namenjena za „Feldspital“, da bi slavni erar raje porabil v ta namen veliko pa primer-no kerško šolo, če dijakov nij!

Iz kobariškega kota, 29. julija. (Izv. dop.)

Včeraj nam je napravila šolska mladež v sobani šolskega poslopja v Kobaridu prav zanimivo zabavo, katera je morala narediti na vsacega deležnika prav ušečen vtis in je posebno to dokazala, da kobariško učite-osebje pozna dobro svoj vzvišen poklic in da se tedaj ljisko ne zadovoljuje samo s poučevanjem v strogo pred-pisanih predmetih, ampak da še kaj več stori za naše otroke, — da jim bliži mlada srca, izobrazuje um ter jim gladí pot do pravega olikanega vedenja. — Jaz nisem kritik, da bi mogel izraziti svojo sodbo o posemeznih točkah veselicega programa, toliko pa smem reči, da so mi vse točke prav dobro dopadale in da sem splošno zadovoljnost zapazil tudi med vsemi dru-gimi deležniki, ki so se nabirali iz vseh boljših dru-žin našega središča. Petje je bilo, kolikor se more pričakovati od tako mladih moči, prav povoljno; v slavnostnem govoru, ki je bil morda za mlajše poslušalce — solarje — malce previsok, se je mladi govornik, če se ne motim, Bovčan, prav pogumno ob-našal ter je gladko in razločno povdarjaje važnejše stvari razpravljaj učiteljski poklic; deklamacija, z občutkom predavana je delala nježni deklamovalki, pa tudi marljivi g. čni. učiteljci vso čast; igra pa „Mladi godec“ iz Vrteca je presejala vse pričakovanje; re-čem po pravici, da se mi je predstava čudovito do-padala, — pa tudi drugi gospodje, ki so se uže mnogo po gledališnih sukali, niso mogli zadosta prehlvaliti verlih diletantov. Zal mi je, prav žal, da ne morem i m e n o m a pohvaliti govornika, deklamovalke, dile-tantov in pevcev (ker jih ne poznam), ki so vsak za se in vsi skupaj — seveda vsled trudopolnega priza-devanja gospodov učiteljev in gđne učiteljice — pri-pomogli, da se sme vstevali šolska beseda dne 28. julija t. l. v Kobaridu — mej najlepše šolske sveča-nosti, ki so se pri enakih prilikah na Gorškem na-pravile in skoro bi rekel — da je Kobarid v tem oziru — unicum! Slava torej vrlému našemu učiteljskemu osebju, katero ne samo vestno izpolnuje svojo sveto dolžnost — ampak tudi z iskreno ljubez-nijo delo v prosep narodne omike!

Ker sem uže pri šoli, naj ne zabim tudi šolskega vrta. — Mnogo sem hodil po naši in po sosed-njih deželah in se povsod zanimal za šolstvo ter sem povsod popraševal in pezdaval, kako so šole vrejene, ali se kaj skrbi tudi za glavno potrebo našega kmeč-kega prebivalstva — za kmetijski poduk. Redko kje sem kaj povoljnega zvedel. V Kobaridu pa sem z lastnimi očmi videl tudi v tem oziru znamenit napre-dek: lepo, pravilno obdelan šolski vrt, zasajen s ple-menitim sadnim drevjem, katero se bo polagoma širilo po prijazni dolini; videl sem cele lehe sejanih divjak-ke, ki se skrbno odgojajo za cepljenje, videl sem cele vrste čvrsto raztočih, pravilno požahnenih cepljenk, katere se bodo kar najceneje mogoče razprodajale kmetom, da se le stroški poplačajo; videl sem celo mnogo mladih vinskih trt raznih plemen — ki so tu sicer renavadne rastline — pa se mogoče vendar vdo-mačijo — saj ni kobariško podnebje tako ostro, da bi trta ne mogla v njem vstrpeti — videl sem z eno besedo izgledni šolski vrt, s katerim se sme šola, se sme Kobarid — v prvi vrsti pa neutrudljivi šolski vodja, gospod D o m i n k o, po vsej pravici ponašati. Hvala, komur hvala gre!

Z našo skladovno cesto v Kotu gre strašno [po-časi naprej; do zdaj je za občevanje pretrgan samo

Nekaj me je pa v resnici razveselilo v Kerškem, in to je slovenska „tabla“ nad županskim uradom in smejal sem se, ko mi je prijatelj, narodni tajnik, pove-dal, da je bila ona „tabla“ pri lepem vremenu o pol-dne nad duri pribita.

Čudil sem se, da jo nijšo še nemškutarji razbi-li; pa je uže tako, človek se mora vsemu privaditi. Vsa čast gospodu županu! Tudi razglašil so izključji-vo slovenski, in to je kaj lepo! Gerdo „figuro“ pa delajo oni kaj čudno naštrihani koli za svetilnice, a tega nij narodni župan kriv; ker je stvar mestne „ra-prezentance“ in ta je v popolnoma nemškutarških ro-kah. Upati je tudi tu kedaj—boljšega in pametnejega.

Svojim prijateljem pripravim, če kedaj na Do-lenjsko potujejo, da obiščejo na vsak način gorko kopelj v Boršeti Vasi. Pot drži vedno po ravnini skoz polja in travnike čez Kerko, kjer te za par novcev domač mož po brodu prepelje. Seveda je treba, kdor je bolj mehkužen, za želodec kaj seboj vzeti, kajti tam ne dobiš drugega posebnega, nego kozarec pošte-nega dolenjca. Kopelj je lastnina grofa Auersperga, sina onega „Anastasiusa Grün-a“ nemškega pesnika, katerega kosti sedaj počivajo na lastnej grajščini v posebnej kapelici nad Kerškim. Ko sem se po ko-pelji malo okoli sprehajal, zapazil sem en kamen tam pred krčmo; radoveden, kaj je na njem pisano, kakor moj prijatelj Boštjan, kateri bi kot zgodovinar tekoj odperl svojo zapisnico in zlastno roko napisal napisal, približam se in čitam sledeče:

„Tukaj je narejen en kamniti kriš, ali se ime-nuje an grob štajn za znamenje na britof ker ga voče kupit za svojih očeta al pa za mater veljave 35 gld.“

Spomnil sem se na svojega prijatelja S—c, ki je bil nek-daj navdušen, ko sva še skupaj narodno le-dino na Kerškem orala, za narodno probudo ter pri-

še kos mej Sedlom in Breginjem; od Sedla do Kreda je pa še lep kos in najtežavnejše delo; soditi po sedanjem napredovanju, bomo zapušteni Kotarji še dolgo kolesa lomili in želodce pretresali po starem tiru. Kaj hočemo? Kot ni v neposredni zvezi s Tolminom in naši pravdarji se ne vstrajajo strme in deloma nevarne poti, kedar nosijo svoje krvavo zaslužene novce v okrajno rezidenco. Tam pa je gospodom glavna skrb, da si vgladijo najprej z novci celega okraja ceste in poti okrog in okrog svojega mesta. Vi lahko „počkate!“, nam kliče tolminski Schmerling.

Italijanska ošabnost, katere se v novejši dobi razpasuje na mnogih republikanskih shodih v raznih mestih blažene Italije, je celó v našem mirnem Kotu dvignila glavo po konci. Italijansko vojaštvo je imelo pred okoli enim mesecem svoje vaje blizu avstrijske meje. Necega dne pa prekorači četa kaci 150 mož, če sem jih prav spoznal, ženijskega kora, našo mejo in jo, kakor bi bila na svojem domu, udari skozi Robidišče zopet na svojo stran. V Prosnitu (vasi na ital. strani) so nekda opominjali častnika, naj nikar ne prestopa meje; a on se ni za to nič zmenil, ampak je osorno odgovoril: „E, kaj nam mari!“ — Jaz menim, da bi kaj takega vendar ne moglo biti dopuščeno, da bi se italijanski vojaki kar gospodarje smatrali na naših tleh. Mej našim ljudstvom, kateremu kri zavre, kedarkoli kaj sliši, o mogočem odstopu desnega brega Soče, vzbudil je ta čin nezasišane samovlastnosti najhujšo nejevoljo. Ali je neki vlada kaj o tem zvedela?

V drugič pa smo okusili italijansko ošabnost v našem Kotu pred 14 dnevi. Živina je prišla od une strani na naše občinske pašnike in ital. pastirji se niso nič kaj požurili, da bi jo nazaj gnali; ko zapazi to naš poljski čuvaj, ki je bil prilično oborožen, svari pastirje, naj ženejo živino na svojo stran, drugače jo bode moral rubiti. Mej besedovanjem nastopijo trije italijanski finančni stražniki, primejo čuvaja, ga razorožijo in sprejmejo kot jetnika do prve finančne postaje v Platišče, od tam pa do sodnije v Tarcent. A sodnik je nekda finančarje hudo pokaral in našega čuvaja nemudoma spustil. Ali je prijel zadnji še kako drugo zadoščenje ali odškodbo — tega ne vem; menim pa, da bi bilo pravično.

Iz Trsta 31. julija. (Izv. dop.) (Nesreča za nesrečo; — cesarsko priznanje.) Ne davno smo pozvedeli iz Benetk žalostno vest, da se je tam 14. t. m. v lagunah unesla čoln, v katerem se je peljalo osem godcev na Lido. Po noči je bilo; blizu javnega vrta jim pride parnik „Adria“ naproti. Ker čoln ne more naglo zasukniti, tresči parnik vanj, ga razdobi in pomeče godce v morje. Pomoč je bila sicer naglo pri rokah, vendar pa ni bilo mogoče, vse nesrečneže smiti oteži, šest jih je utonilo. — Ta žalostni dogodek je pretresel v Benetkah vse kroge, pa je vzbudil tudi pri Tržačanih — katere posebno nesreče na morji, vsakrat močno ganejo — občno sočutje in pomilovanje.

Ali čujte! še hujsa nesreča je vznemirila malo dni po tem naše mesto: Ko je pretek petek popoldne velika množica na luki sv. Karla gledala, kako so izkrcavali 76 bolnih vojakov, vrnivših se s turške meje, vdere se nenadoma z oblakov strašanska morska tromba ter se spusti v obliki rokava naravnost nad Mujško dolino; po petih minutih zgine. — Kmalo potem

dobitev mestjanstva. Oh! koliko bi se bilo tedaj več koristilo, če bi bilo tedajno pevsko društvo raje razširilo svoje delovanje mej poštenega še nepokvarjenega kmeta. Pa zdaj je še čas in lepa prilika kerškim rodoljubom, da popravijo, kar se je žalibog pred leti opustilo. Mestjanstvo je okuženo in nam Slovencem ostaja zdravo narodno jedro le mej prostim kmečkim ljudstvom, tija naj bode vedno naše delovanje obrnjeno, če hočemo izpolniti svojo sveto narodno dolžnost. Tužnega srca vrno! sem se s svojimi nazaj v Kerško ter mej potom spomnil se na našega neumrljivega Lavriča. Ko bi imeli še mnogo tacih vzbuditeljev kmečkega stanu, da bi hodili od sela do sela kot je hodil on, ne nahajali bi se napisi enaki o nemu v Boršči Vasi!

Pred odhodom iz Kerškega, se ve, da sem se hotel tudi v valovih naše slovanske Save kopati se in ko sva s prijateljem korakala proti za kopanje odmenjenemu mestu, spomnil sem se na ranjcega M. uradnika pri tamošnji c. k. okr. sodnji. Mož je bil tih narodnjak, ker tam drugače nij mogoče; a ko mu je par kozarcev dolenjca narodne živce razgrela, pel je navadno: „Soča čegava je? Sava čegava je? Kdo jo če pit?“ In gospodine urednik, Vaš prijatelj bi se je bil kmali preveč napil tako, da če ne bi bila resilna roka tekoj pripravljena, ne videl bi več svoje priljubljene jaderne Soče, niti čital Vaše vrle „Soče“ — Ravno ko sem hotel skleniti, prinese mi poštar drobno pismice, tekoj spoznal sem je, da je od čestitega prijatelja Mihe, kateri ne pozabi svojega starega prijatelja ter vesel, da se bova zopet videla, mi piše pa še v verzih:

Peró zastavi komaj, stare Slave
Buditi rod — odnese val ga Save!
Ali hvala, čast in sveta slava
Vergla da Te ven je bistra Sava. T.

se je širila od ust do ust po vsem mestu vest o strašni nesreči, da je namreč tromba zajela čoln, na katerem je bilo 17 oseb, ter ga kakor lahek listič v zrak vzdignila in nazaj zagnala v globočino morja, kder se je čoln z vsem, kar je bilo na njem, potopil.

Okoli 4. ure popoldne je bil odjadral čoln proti Lazaretu, vodil ga je lastnik njegov Dominik Milok z dvema drugima mornarjema. Na njem se je vračalo domov 12 kmetič (peric) in dva moža, kateri so v mestu zelenjavo prodajali in perilo pobirali in oddajali. Ko jih je osodepolna tromba zajela, bila je ne daleč ladijca „S. Nazario“ z Izole s šest mornarji. Ti so hitro na pomoč prihiteli in posrečilo se jim je zares po dolgem trudu, da so z nevarnostjo lastnega življenja 5 oseb, dva moža in tri ženske rešili ter vse omamljene zopet k zavesti obudili. Od ostalih dvanajst utonulih so izveleli do zdaj 7 trupel na suho, še 5 jih je na dnu morja, od koder si mornarji še vedno prizadevajo, pripraviti jih na dan. V obrazih mrličev se še zdaj bere obup, njihovi udje pa kažejo, kako strašno so se borili še sovražnimi elementi, ki so jih vlačili v prezgodnjo smrt. Na pokopališču v Mujah postavijo primeren kamen v spomin na prežalostni dogodek.

Ker so zapuščene družine nesrečnežev zelo uboge, ustanovil se je v Mujah posebni odbor v njih pomoč, kateri si je izprosil od vlade dovoljenje, da sme za nje milodare pobirati. V Trstu je za take namene mnogo radodarnih rok, katere bodo gotovo siromašnim družinam žalostno osodo zdatno olajšale.

Kakor je „Sočin“ dopisnik o svojem času poročal, je društvo tržaških fakinov v svojem občnem zboru v gledališču „Armonija“ dne 26. maja t. l. sklenilo pokloniti presv. cesarju adresu vdanosti. Te dni je došel odgovor: Njegovo Veličanstvo je vzelo z dopadanjem na znanje, izražene čute državljsanske zvestobe. Kakor sem zadnjič omenil, je meščanstvo v Trstu pošteno avstrijsko v viših in nižjih krogih in se ne sme nikakor po sporadičnih protiaustrijskih demonstracijah obsojati mesta, dasi celó v mestni hiši, v mestnem zastopu ne veje pravi, patrijotični duh. Saj je pri vas v Gorici enaka. Pri volitvah se znajo nekateri elementi posebno umetno sukati: so liberalni, so narodni, obetajo reforme, varčno gospodarstvo in sto drugih lepih reči — dokler omamijo večino, ter si prislepajo kurulični sedež — na katerem zasledujejo in zagovarjajo posebne namene zraven svojih interesov. A do vekomaj ne pojde tako; večkrat prevarjenim volicem se bodo slednjič vendar oči odprle — in potem dobimo tu in pri vas zopet v pravem pomenu besede patrijotičen mestni zastop.

Politični pregled.

Uradna „Wiener Zeitung“ naznanja, da je naš cesar podpisal berlinsko pogodbo; podpisali so jo tudi uže drugi vladarji, med njimi turški sultan.

Na prvem mestu današnjega lista javljamo avstrijski proglas do prebivalcev Bosne in Hercegovine. Ob enem s tem proglasom je izdal poveljnik Filipovič vojski povelje, v katerem pravi, da je cesar dogovorno z vsemi evropskimi velevlastmi in s privoljenjem porte sklenil bednemu stanju v sosednjih deželah z zasedanjem Bosne in Hercegovine odločno konec storiti. Ne osvojevalnost, temuč neodvrljiva skrb za lastno blagostanje, nam zapoveduje meje državne prestopiti. Vaša vedno radostna pokornost ukazom cesarjevim, vaša izgledna disciplina sta mi poroka, da se boste držali obljube, ki je dana v proklamaciji do prebivalcev Bosne in Hercegovine. Na koncu ponavlja Filipovič: Ne k zmagovitemu vojevanju, temuč k trdemu delu vas vodim, storite to delo v službi človečanstva in civilizacije.

Iz Broda se piše: 29. t. m. zjutraj ob 6. uri je prestopila naša armada državno mejo. Po 2½ uri dela je bil most čez Savo narejen. Avantgarda 13. vojnega oddelka se je odpotila v navzočnosti poveljnika Filipovič-a in njegovega generalnega štaba mej sviranjem cesarske himne in brezkončnimi živijo-klici. Prvi je stopil na bosenski breg stotnik Basseur s svojimi lovci. Prehod je trajal tri ure; navdušenje je bilo veliko mej vojaki in ljudstvom. Ob 10. uri zjutraj je uže vihrala avstrijska zastava na bosenskem bregu Save. — Več turških uradnikov in oficirjev se je ponudilo, da hočejo še dalje uradovati. — Na turškem bregu je bil prišel nek turški major s civilnimi uradniki in je hotel našemu poveljniku neko pismo izročiti. Filipovič ga ni sprejel, Turki so hoteli pisanje na tla položiti, ali nazadnje so je seboj vzeli.

Pomenljivo je, in nekateri časniki to posebno poudarjajo, da se deleži bosénske okupacije nadvojvoda Ivan Salvatore, Slovanom jako prijazni princ naše cesarske hiše. Izročeno mu je poveljstvo gorske brigade, katere je tudi uže pri Berbirji prekoračila državno mejo. Nadv. je najmlajši brat nadvojvode Ferdinanda toskanskega in ima zdaj 26 let. Pri vsej svoji mladosti pa velja za jako obdarjenega artiljerijskega oficirja, o čemur pričati nekda dve prav temeljiti razpravi, kateri je po tisku objavil. Nekateri listi sodijo, da je princ odmenjen, vladarstvo prevzeti v zasedenih provincijah.

Volitve za deželne zборе so razpisane za Štajersko, Koroško, zgornje Avstrijsko, Solnograško in Vorarlberško. Tudi na Českem se uže priprave delajo.

Iz Moskve se piše: Jedino vredni odgovor na angleško okupacijo Cipra bode to, da si Rusija priskrbi floto v Črnem morji in da v srednji Aziji nabere tako veliko vojno moč, da bo angleškemu gospodstvu v Indiji pretila. Ob enem mora Rusija trgovino v srednji Aziji v posebno varstvo vzeti.

Serbska narodna skupščina je potrdila one točke berlinske pogodbe, katere Srbiji nalagajo: da ima židom enakopravnost dati, železnico Solun-Carigrad dozidati skozi Srbijo, z Avstrijo v kupčijsko zvezo stopiti in pri Železnih vratih pomagati, da se Dunav regulira.

Grki in Turki se še niso dogovorili zastran preuravnave severnih grških mej. Prvi bi radi mnogo pridobili, Turki pa ne marajo družega privoliti, kakor ravno le mejno preuravnavo z neznatnim odstopom turške zemlje. V Tesaliji vlada še vedno popolna anarhija. Turški vojaki ropajo in požigajo vasi brez konca in kraja. V Komboti-ju so Turki brez vsega uzroka ubili grškega pastirja.

V Italiji nadaljujejo protiaustrijske demonstracije in presegajo v nekaterih krajih uže vse meje. Ne samo na taborjih, ampak tudi pri javnih godbah in enakih prilikah se vsak teden ponavljajo prav škandalozni prizori, kateri jasno dokazujejo, da pride v blaženi deželi vladna oblast kmalo na kant, ker ne more, ali si ne drzne zavirati takih demonstracij, katere državi ne samo pred vsem svetom sramoto, ampak tudi velike zadrege delajo. V Rimu so se bili lotili pred uradom avstrijskega poslanika rogovoliti, — pa so vojaki kmalo hrup zatrli. Enako je morala v Bolonji kompanija vojakov z nastavljenimi bajoneti razkropiti mlado, razuzdano četo, ki je hotela pred stanovanjem avstro-ogerskega konzula demonstrirati. V Genovi je bil ljudski shod v gledališču, ki je tudi viharo klical po Trstu, Istri in Trientu. Glavna dekoracija v gledališču je bila štatua republike mej grbom tržaškim in trientinskim in pa kipa republikanskih uzorov, Garibaldija in Mazzinija. „Osservatore Romano“ poroča, da je avstro-ogerski poslanik pri Kvirinalu, baron Gravenegg, koj po zadnjih demonstracijah, katere je z okna svoje palače opazoval, poslal dolgo šifrirano depešo na Dunaj. Izvanredni kabinetni kurir z nujnimi in važnimi poročili obeh avstrijskih poslanikov v Rimu je odpotoval pondeljek zjutraj na Dunaj.

Razne vesti.

Iz c. kr. kmetijskega društva: Iz odborovih obravnava priobčujemo sledeče važnije sklepe in določbe:

Vis. ministerstvo namerava ustanoviti praktične šole, v katerih se bode ljudstvo lahko naučilo plesti lične košare, jerbare i. d., ker se je prepričalo, da bi si s to domačo, pa umetno izvršeno obrtnijo marsikateri kraji zamogli veliko zaslužiti posebno o zimskem času. Za zdaj hoče v prvi vrsti poslati učitelja umetnega petarstva v Foljan, kder uže precej cveti ta domača obrtnija. — Poseben odbor se je ustanovil, ki namerava l. 1879. jeseni napraviti v Gorici razstavo cvetlic in zelenjadi. Odbor prosi ob enem, da bi c. kr. kmetijsko društvo prevzelo pokroviteljsvo tega podvzetja in da bi pri vis. kmet. ministerstvu izprosilo nekoliko državne podpore, s katero bi se pokrili stroški za razstavo.

Vodstvo deželne kmetijske šole predlaga, da bi

se oni denar, ki je od vis. ministerstva letos odločen za vzdrževanje 3 dnevnih kurzov, v ktere so do sedaj prihajali slušatelji—odrasli kmetovalci iz cele dežele, letos in za naprej tako porabil, da bi letos učitelji kmetijske šole šli v 4 glavne kraje dežele, Cervinjan, Gradišče, Kobarid in Komen, kder di po 3 dni ostali in podučevali o trto-in sadjereji enako, kakor do sedaj v Gorici. S to premembo bi se doseglo, da bi se veliko več kmetovalcev teh kurzov vdeležiti moglo, ker do sedaj se je onih 300 fr. razdelilo med posamezne slušatelje, ki so dobivali 3 gl. za hrano in 3 gl. za pot. Ko bi pa ti kurzi bili v glavnih središčnih vaseh, prišli bi lahko vsi iz dotične, pa tudi iz vseh bližnjih vasi in občin, posebno če bi se oddaljenim po 50 kr. na dan podarilo kot oškodnino za zamudo časa.

Računati se sme, da bi se vsakega kurza vdeležilo 100 slušateljev, v 4 krajih tedaj vsaj 400, ko se je do sedaj s tem, da so morali vsi v Gorico prihajati, le do 70 slušateljev nabiralo. Odbor je predlogu pritril.—Bere se pismo vinorejskega društva v Dornbergu, ktero prosí za državno podporo. Odbor priznava velike zasluge zgledega društva in sklene pri razdelitvi državnih podpor v prvi vrsti ozirati se na to društvo.

Bere se pismo mons. And. Pauletiča, ki naznanja izstop iz kuratorija za dež. kmetijsko šolo. Dr. Levi predlaga, da se ne sprejme odpoved, ampak da monsignor še dalje ostane v kuratoriju. Levijev predlog obvelja. Določi se, da se takoj nakupi Friburško pleme za Furlanijo namenjeno.

Odbornik Povše želi, da bi odbor kmalu odločil o porabi od vis. ministerstva za letos odločene državne podpore namenjene za povzdigo živinoreje in da se biki Belanskega plemena kupijo o pravem času, ne pa kakor v pret. letu, ko je šel od društva naprošeni zaupani mož kupovat junce po zimi, ko je bila živina zelo draga, ker so boljše živali jeseni drugi kupci kupili. Tudi je bil transport živine silno težaven radi velikega snega. Svetuje, da bi se letos nakupili junci konec septembra, ker takrat je najboljša doba za nakupovanje živine, ktero priženò dobro rejeno iz planin in jo takrat tudi po nizki ceni prodajajo, ker se more za zimo manjše število živali ohraniti. Najboljše bi bilo, da gre kupec na svet. Mihela dan v Puzarnice v Belanski dolini, kder je velikansk živinski sejem. Odbor sprejme ta predlog.

Sklene se vstreci želji županstva v Lokavcu, da se bik še dalje pusti v tej občini, ki je bil podeljen ranj. Čibeju in po predlogu g. Povšeta se ob enem sklene pri prihodu letošnjih razdelitvi bikov v prvi vrsti ozirati se na prošnje vložene uže lanskega leta.

Gospod predsednik govori o mnogobrojnem izseljevanju kmetov iz naše dežele, ki iščejo v Ameriki naj boljše bodočnosti, s tem pa trpi naše domače kmetijstvo, kteremu se odtegne toliko delavnih moči in predlaga, da se izvoli poseben odsek, ki naj bi o tem stavil predlog, kako ubraniti izseljevanje.

Odbornik Povše želi le, da bi ta odsek zelo pri korenini iskal in s korenino vred izrul, ker le obup goni vbogega kmeta v Ameriko. Ako bo doma imel saj potrebni živež, ne bo hitel od priljubljenega mu rojstnega kraja. Ta odsek naj se sestavi iz praktičnih mož, ki poznajo in imajo srce za revnega kmeta, ki poznajo reve naše dežele in naj študira, kako bi se sploh če dalje hujše propadajočemu kmetijskemu stanu še zamoglo pomagati na noge. Rešiti treba kmeta iz klešč oderuha, ki ga popolnoma uniči, kakor hitro si je od njega izposodil en stotak, ker ti oderuhi, prave pijavke na mezu naroda, niso zadovoljni s kristjanskimi obresti, ampak sto od sto, to jim je zlato vidi-lo. Ta odsek naj preiskuje, kako zlajšati breme kmetijskemu davkoplačevalcu, ki mora zgruditi se pod bremenom davkov, kterih je polno in vedno več od leta do leta. Državni davki morajo biti, to vsak priznava, pa nekteri bi se vendar lahko znižali n. pr. oni občine skoro uničujoči davki bolnišničnih stroškov. Preteči krizi kmetijski treba z vso energijo stopiti nasproti, sicer se bo zgodilo, da bodo v naši lepi domovini le velikaši, veliki posestniki in revni delalci, kmetje, ki bodo obdelovali polje bogatinov.

Odbornik Dr. Maurovich pritrjuje tej razpravi in misli le, da je skoro prepozno in da bi le državni zbor z naj večjo štedljivostjo mogel še kaj opraviti o tem.

Odbornik Dr. Levi meni, da bi se morali davki saj za 4 leta odpustiti, da bi si posestniki nekoliko vpomogli. Zarad emigracije pa misli, da bi jo morala vlada ostreje zavirati.

Vladni zastopnik prof. Manzano odgovarja, da je okrajno glavarstvo ostro postopalo in kaznovalo one agente, ki so ljudstvu prigovarjali k izselitvi v Ameriko. Gospod predsednik se naprosi, da pri vis. vladi pozve, kako se godi onim, ki so se preselili v Ameriko, da se potem na podlagi uradnih poročil sestavi poduk in mej ljudstvom razširi.

Sklene se, da se odsek za to izvoli še le v prih. odborovi seji.

„Ančike“ so v Gorici v posebnih čisljih, pa je tudi njih ime v tukajšnjih družinah naj obilnejše zastopano. V Katerinijevem vrtu obhajamo leto za leto

pri posebno slovesnem koncertu njih god. Tudi sino-či je bil tak koncert na čast vsem Ančikam, ter je napolnil ne samo vse prostore sijajno razsvitljenega vrta, ampak tudi obširno dvorišče od spredaj in na strani. Svirala je mestna godba, vmez so pa užigali umetalne ognje, kateri pa niso bili letos posebno umetno pripravljene. Prav krasno je bilo videti, ko so bengalični ognji razlivali svojo zdaj rudečo, zdaj višnjevo, zdaj zeleno in belo svetlobo po ogromni množici; posebno nekatere grupe goriških krasotic so se, kaj bi dejal, v rajskem svitu odlikovale in oči v nemale. A za medom je prišel pelin: Ko so plameni ponehaval, jela je žvepleno-smolena zmes na tla in po straneh škropiti, vse se je odmikalo in zlasti lepi spol je rute pred njezne nosnice tiščal, da ni žvepleni par prehudo žalil rahlih čutnic. Oster žveplen duh je nekoliko trenutkov zares sapo zapiral, pa se je kmalo razkadil, kakor se je tudi kmalo po tem razkropila razkužena (disinficirana) goriška gospoda. Iaz pa sem si mislil, ali bi ne bilo morda bolje, da bi se „oidium tucherii“, (grozda bolezen) preganjal s takimi bengaličnimi ognji, nego s suhim žveplnim prahom. To bi se veliko nagleje vršilo in menda bi tudi manj stalo, ker bi ne šlo toliko materjala v zgubo. Ako bi se vinogradi tako po noči žveplali, kako krasno, magično bi bile razsvitljene cele vinorejske dežele! To bi bilo tudi „utile dulci“.

— Cesar je sprejel 29. m. m. deputacijo iz Kranja, prosečo za ohranjenje gimnazije

Cesarica je darovala 1000 gold. za rodovine v vojske odšlih rezervistov.

Popravek: Njegovo Veličanstvo je podarilo Šebreljski občini 500 gld. za cestne potrebe, in ne samo 300 gl. — kakor smo napečno poročali.

— Nesreča na južnej železnici. Piše se: Poštni vlak, ki prihaja ob treh po noči v Ljubljano, zdrsnil se je po noči mej 27. in 28. t. m. o pol dvanajstih mej Poličanami in Ponikvami na nekem, 13 metrov visokem nasipu s tira. Dasi ravno nobeden potnik nij bil poškodovan, nastalo je vendar veliko vznemirjenje: mej ženskim spolom pa paničen strah, ki se je polegel se le, ko je prišla iz Poličan pomoč, ter vzdignila vozove zopet na tir. V Ljubljano je vlak dospel tri ure prekasno.

Bogati dar. Razum onih 500 gld, katere je Ritter-jeva rodbina podarila mestnim ubogim po smrti ranjkega barona Hektorja Ritter-ja, odmenila je, kakor beremo v tukajšnjih ital. listih, še 4000 gld. na korist raznim humanitarnim zavodom v Gorici. Zraven tega pa se dogovarja nekda v družinskem svetu, za kakošno dobrodelno ustanovitev bi naložili glavnic 50.000 gld, katero hočejo posvetiti spominu blazega ranjkega. Ritterjeva družina se je vedno odlikovala v radodarnosti za dobrodelne namene in Gorica si sme v srečo šteti, da jo ima v svoji sredi.

Dražbo razpisuje mestni magistrat, da odda za-početje drugega pokritega tržišča za zelenjavo, sadje in razno blago na trgu sv. Antona, menda na tistem mestu, kder stoji statuva sv. Antona. Dotični strošek je proračunjen na 13.015 gld. Lep znesek, kaj ne da? a pravijo, da se za-početje, zraven tega, da v policijskem oziru ugaja in mesto diči—vendar dobro izplača, kar so najbrže izračunili po dosedanjih skušnjah na tržišči za kosarno. — V tem obziru se mora priznavati Gorici lep napredek: dobimo uže drugo pokrito, praktično nasnovano tržišče, ko v Trstu niti enega nima in ko se v beli Ljubljani še vedno sé zelenjadno kupčijo po glavnem trgu gaté in pulijo, ter javno občevanje na sredi mesta zavirajo.

Brambovske vaje so vsled najvišega povelja za letos odpovedane na Štajerskem, Kranjskem, Koroškem, Primorskem, sploh v tistih deželah, katere je mobilizacija najhujše zadela.

Malo semenišče v Gorici, je sklenilo šolsko leto, kakor beremo v „L' Eco del Lit.“ z lepo zabavo, pri kateri so odgojenci peli, predavali in deklamovali v slovenskem, italijanskem in nemškem, pa tudi v klasičnih jeziki. Odlikoval se je nekda v predavanji svojega sestavka „znanost in vera“ dijak Pavlica, če se ne motimo, iz Rifenberga. Veselica, katere so se deležili prevzv. knezo-nadškof, mestni župan, predsednik c. k. okrožne sodnije več gg. kanonikov in druge gospode, je končala, s telovadnimi poskušnjami in z umetnimi ognji.

Več ne vemo povedati. —

Najnovejše vesti.

Iz Broda se telegrafuje „Cittadino-u“ 31. julija: Danes ob 3½ uri popoldne se je ustavila glavna kolona pred Derventom. Kaimakan, kadi, en stotnik na konji, žendarski poveljnik, mnogo begov, več veljavnejših prebivalcev, en katoliški in 4 pravoslavni duhovniki so prišli Filipoviču v kočijah in na konjih naproti, da so izrazili svojo podložnost cesarju in kralju. 20. infant. divizija je prišla čez Savo in je zasedla turški kraj Samac. Prva gorska brigada s pr-

vim delom kolone je dospela brez zadržkov do Novija. Filipovič je vsled nujnih prošenj prebivalstva razveljavil prepoved, ki je branila žito in živino izvažati iz Bosne.

„Wiener Abendpost“ javlja, da je 18 divizija 1. t. m. prestopila iz Dalmacije v Hercegovino.

Iz Dunaja se brzojavlja 1. t. m.: Danes se je cesarjevič, nadvojvoda Rudolf, se separatnim vlakom odpeljal v Prago, spremljajo ga majordom Bombelles in dva adjutanta. Postaja je bila krasno okinčana s zastavami.

V Pragi in po vsej Česki pripravljajo nadvojvodu Rudolfu sijajni sprejemi, vse je v vencih in zastavah; posebno zlata Praga je veličastno okinčana. Vsi časopisi pozdravljajo visokega gosta se slovesnostnimi članki in soneti.

Iz Rima se poroča 1. t. m.: Kardinal Franchi je umrl proti eni uri zjutraj.

Iz Berlina 1. avgusta: Do zdaj je znanih okoli 154 volitev; med temi: 7 konservativcev, 23 konservativno-liberalcev, 65 narodno-liberalcev, 12 naprednjakov.

Poslanica.

Vsej p. n. ajdovski gospodi, vsem dragim tržanom, prijateljem in znancem, ki so mi pri odhodu v vojno službo tako ljubeznjivo skazali svoje sočutje — izrekam iz dna srca najtoplejšo zahvalo. Spomin na Vas, častiti in dragi! me je spremljal na celem dolgem potu in tu na bosenski meji me tudi nigdar ne zapušča. Bog Vas živi in da se veseli in zdravi zopet vidimo!

V Gredjanah dne 23. julija 1878.

Dr. Kenda.

Wir empfehlen geschätzt.
als besten und Preiswürdigsten

Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettmatten, Zelstoffe
der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Za samo 4 gl. 75 kr. prodamo
62 krasnih stvari, to je:

1 kristalna pušica za maslo ali sladkor.	7 žlic, vedno belih.
1 eleg. zlatobrontena pisnna priprava.	6 japonskih čas za vodo
2 okincani cvetlični vaziz iz alabastra,	6 kosov francoskega parfumnega mjila.
20 prav ličnih podob (jeklorozov).	1 cvetlična pletenka iz brušenih perl.
1 par najnovejših Bebeuhanov.	1 govorni aparat, jako prijeten.
2 zapestni gumbi iz novozlata.	3 šaljivi predmeti za mlado in staro.
3 prsne gumbe iz novozlata.	1 pušica za dišave iz al-paka srebra.
1 lulien za smodke iz morske pene z jantarem, umetno rezana.	1 petrolna svetilnica s kroglo.

Vse tu navedene stvari (62) so lepe in prav praktične, pa stanejo samo 4 gl. 75 kr.; pošila jih pod garancijo proti post. povzetju kamor koli:
L. Galanterie-Magasin in Wien I, Babenbergringasse 1.

Št. 452.

Javna dražba.

Popraviti je šolsko hišo v Kanalu. Stroški so cenjeni na gld. 924:40. Javna dražba bode 8. avgusta t. l. pri c. k. okrajnem šol. svetu, ter prične ob 11. uri zjutraj. Do te dobe so razpoloženi načrti, predvarek in pogoji pri podpisaneu uradu od 8—12 in 3—6 ure slehernega dne.

C. K. OKR. ŠOLSKI SVET V GORICI
dne 21. julija 1878.